

УДК 636.082:636.4

Остапчук П.С.Кримський інститут агропромислового виробництва
Національної академії аграрних наук України**ПЛЕМІННІ ЯКОСТІ ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ СВИНЕЙ В КРИМУ**

Наведена динаміка продуктивних якостей свиней великої білої породи, що вивчалася протягом 2006–2010 рр. в господарствах АР Крим з використанням сучасних методик оцінювання племінних якостей свиней.

Ключові слова. Велика біла порода, модифікована методика контрольної відгодівлі, кнур, свиноматка, походження, сімейство.

Постановка проблеми. З метою збільшення обсягів виробництва свинини необхідно здійснити комплекс заходів, де однією з найважливіших задач є використання сучасних прийомів у галузі генетики та селекції, що сприятимуть виявленню генетичного потенціалу продуктивності тварин. У зв'язку з цим, вирішальна роль в Криму відводиться вдосконаленню існуючих порід, типів і ліній.

У роботі з великою білою породою свиней настав новий етап. Сьогодення перед селекціонерами вимагає зміцнення генетичної структури породи, збільшення чисельності поголів'я та здійснення комплексу заходів з підвищення продуктивності та спадкової консолідації поголів'я. При цьому, на найближчу перспективу, для тварин великої білої породи провідними ознаками селекції при чистопродолму розведенні повинні залишатися наступні: жива маса поросят при народженні, молочність маток і скорочення витрат корму на 1 кг приросту живої маси. Зазначені вище завдання і стали основою наших досліджень щодо вдосконалення свиней великої білої породи в АР Крим.

Методика досліджень. Матеріалом досліджень служили тварини великої білої породи, дослідження проводилися у племінному репродукторі Державного підприємства «Дослідне господарство Кримського інституту агропромислового виробництва НААН України». Важливим заходом у роботі будь-якого племінного підприємства залишається оцінка за якістю потомства, основою котрого є контрольна відгодівля молодняку. Дана методика застосовувалася нами у вивченні племінних якостей свиней великої білої породи. Для оцінки батьківських пар (сполучень) з кожного гнізда, наміченого для контрольної відгодівлі, відбирали у 2-місячному віці групи нащадків - дві свинки, один кабанчик та один кнурець з живою масою, близької до середньої по гнізду, але не менш ніж 16 кг, у відповідності з модифікованою методикою контрольної відгодівлі, що була запропонована фахівцями Інституту свинарства ім. О.В. Квасницького (2005). Одна свинка та кнурець у подальшому підлягали до переводу у стадо ремонтного молодняку та ставилися на контрольне вирощування, а інших підсвинків ставили на контрольну відгодівлю з метою дослідження відгодівельних та м'ясних якостей.

Усі результати досліджень підлягали статистичній обробці за методикою М.О. Плохинського (1961) у табличному процесорі Excel на ПЕОМ.

Результати досліджень. За багатоплідністю свиноматок, що оцінювалися протягом п'ятиріччя, спостерігається позитивна динаміка при розведенні їх в умовах

ДП «ДГ КІАПВ НААНУ»: від 10,41 голів у 2006 році до 11,58 голів у 2010 році. Відповідно, при відлученні (у 45 днів), середня кількість поросят у 2006 році становила 10,23 голови, а у 2010 році цей показник зростає до 10,36 голів. Маса поросят у 45 днів набуває за п'ятиріччя, що досліджується, позитивну динаміку, відповідно, за роками: 11,46, 11,47, 11,42, 11,72 та 11,76 кг. Різниця не є вірогідною.

За відгодівельними якостями простежується наступна закономірність. Середньодобові прирости збільшуються з 534 до 616 г, а витрати корму зменшуються, відповідно, з 4,21 до 2,97 кормових одиниць.

У селекційно-племінній роботі з великою білою породою використовуються свині прибалтійської та англійської селекції. У таблиці 1 наведено характеристику кнурів, свиноматок та їх нащадків у залежності від походження кнура.

За живою масою та довжиною тулуба кнури прибалтійської селекції мають високовірогідну перевагу ($P \geq 0,001$) на 8,8 і 2,6% відповідно. Вірогідних переваг за відтворними якостями свиноматок, які було спаровано з кнурами відповідних селекцій, не спостерігалось.

За відгодівельними якостями підсвинків було отримано наступні дані. Витрати корма були високовірогідно вищими в підсвинків, що були отримані від кнурів прибалтійської селекції на 0,3 корм. од. ($P \geq 0,001$). В цієї самої групи тварин спостерігається вища на 12,6 кг перед забійна маса ($P \geq 0,95$).

Товщина шпику над 6-м–7-м грудними хребцями вірогідно більша спостерігалась в кнурів англійської селекції ($P \geq 0,05$), однак високий коефіцієнт мінливості (11,47–15,35%) за цією ознакою дозволяє зробити припущення щодо ефективності подальшої роботи з селекцією даного показника.

У наших дослідженнях використовувались свиноматки наступних сімейств: Волшебниці, Сої, Чорної Пташки, Герані, Хуке та Алле.

Найбільша жива маса свиноматок сімейства Алле – 256,5 кг \pm 0,35 кг, а найменша – в свиноматок сімейства Герані (209,2 кг \pm 14,95 кг). Довжина тулуба свиноматок сімейства Алле також найбільша: 165,5 см \pm 0,35 см, а найменша – в свиноматок сімейств Сої (160,7 см \pm 1,17 см) та Волшебниці (162,0 см \pm 0,68 см).

За багатоплідністю перевага спостерігається в сімейств Чорної Пташки (10,5 гол. \pm 0,15 гол.) та Волшебниці (10,4 гол. \pm 1,43 гол.), а найменшим цей показник був у свиноматок сімейства Герані (9,0 гол. \pm 1,34 гол.). В останньому випадку спостерігається високий рівень генотипового різноманіття ($C_v = 33,31\%$). Передусім це пов'язано з малою кількістю голів даного сімейства, а, відтак, залучення більшої кількості тварин цього сімейства надасть більш вірогідні дані.

За масою гнізда при відлученні тварини сімейства Герані мають перевагу над іншими (127,4 кг \pm 2,65 кг), а тварини сімейства Сої (110,4 кг \pm 4,46 кг) за цим показником знаходяться на останньому місці, причому різниця є високовірогідною ($P \geq 0,001$). Вірогідно меншою ($P \geq 0,05$) масою гнізда у 45 днів характеризуються свиноматки сімейства Чорної Пташки (118,7 кг \pm 1,39 кг) у порівннні зі свиноматками сімейства Герані. Усі інші тварини займають проміжну позицію та різниця не є вірогідною.

Найбільшим рівнем збереженості молодняка до відлучення характеризуються свиноматки сімейств Волшебниці (99,7%±0,26%), Хуке (99,6%±0,22%) та Алле (99,0%±0,71%), а найменший рівень збереженості молодняка – в свиноматок сімейств Чорної Пташки (94,3%±1,38%) та Сої (96,2%±1,71%). Різниця високовірогідна ($P \geq 0,001$).

Відгодівельні якості поросят у розрізі належності їх до окремих сімейств були отримані наступні. Найбільший рівень середньодобових приростів був у тварини, що належать до сімейств Герані (628,8 г ± 19,51 г) та Алле (625,0 г ± 29,46 г). найменшим – в тарин сімейств Волшебниці (582,6 г ± 6,52 г) ($p \geq 0,05$) та Чорної Пташки (592,2 г ± 14,33 г). За витратами корму спостерігається зворотня тенденція: сімейства Алле та Герані – з найменшим рівнем витрат корму, відповідно, 2,97 корм. од. ± 0,37 корм. од. та 3,22 корм.од.±0,21 корм.од. Найбільший рівень витрат – у тварин сімейств Волшебниці (3,6 корм. од.±0,03 корм. од.) та Чорної Пташки (3,57 корм. од.±0,06 корм.од.). Однак, різниця за цим показником не є вірогідною.

За віком досягнення живої маси 100 кг тварини сімейств Герані та Алле займають перше місце, відповідно 172,0 дн.±3,4 дн. та 172,5 дн.±5,30 дн. тварини сімейств Волшебниці та Чорної Пташки характеризуються дещо більшими показниками віку досягнення живої маси 100 кг: відповідно, 181,4 дн.±1,16 дн. ($P \geq 0,05$) та 179,6 дн.±2,81 дн.

Висновки. Плановою породою свиней для регіону є велика біла. У наших дослідженнях отримані данні, які цілком відповідають параметрам породи. Досліджена характеристика тварин зазначеної породи у розрізі походження кнурів та належності свиноматок до того чи іншого сімейства. Середня жива маса кнурів становить 284,6 кг, а довжина тулуба – 177,7 см; у свиноматок дані показники, відповідно, наступні: 224,2 кг та 160,8 см. Однак, за деякими показниками спостерігається значний коефіцієнт генетичного різномайття, що свідчить про необхідність подальшої селекційно-племінної роботи з тваринами великої білої породи в регіоні щодо удосконалення та консолідації відповідних ознак.

Summary

Breeding qualities of the Great White Breed pigs in Crimea / Ostapchuk P.S.

The article presents the dynamics of the productive qualities of pigs of Large White Breed were studied during 2006 - 2010 by farms in the Crimea, using modern methods of assessing the qualities of breeding pigs.

Key words. Large White Breed, the modified method of feeding control, boar, sow, origin, family.